

KOMUNIKAT PRASOWY nr 144/23

Luksemburg, 21 września 2023 r.

Wyrok Trybunału w sprawie C-164/22 | Juan

Zakaz podwójnego karania nie wydaje się stać na przeszkodzie wykonaniu europejskiego nakazu aresztowania przeciwko osobie odpowiedzialnej za oszukańczy schemat piramidy finansowej zastosowany w Hiszpanii i Portugalii

Czyny leżące u podstaw wyroków skazujących wydanych w Hiszpanii i Portugalii nie wydają się bowiem tożsame

Obywatel Hiszpanii był od końca maja 2001 r. prezesem zarządu spółki portugalskiej w całości kontrolowanej przez spółkę hiszpańską, której prezesem zarządu ta sama osoba była od końca stycznia 2001 r. Główna działalność obu spółek była taka sama: wprowadzanie do obrotu produktów inwestycyjnych skrywających oszukańczy schemat piramidy finansowej. Masowe przystąpienie osób prywatnych do tych produktów inwestycyjnych umożliwiło spółce portugalskiej wyjątkowy wzrost i ekspansję. W następstwie interwencji, wiosną 2006 r., hiszpańskich organów wymiaru sprawiedliwości, a następnie portugalskich organów wymiaru sprawiedliwości, spółki zaprzestały działalności, co spowodowało znaczne straty finansowe po stronie inwestorów.

Wspomniany obywatel Hiszpanii odbywa w Hiszpanii karę 11 lat i dziesięciu miesięcy pozbawienia wolności za kwalifikowane oszustwo i pranie pieniędzy, orzeczoną wyrokiem z 2018 r., który uprawomocnił się w 2020 r. Został on również skazany w Portugalii na karę sześciu lat i sześciu miesięcy pozbawienia wolności za kwalifikowane oszustwo. W celu wykonania tej kary został przeciwko niemu wydany w Portugalii europejski nakaz aresztowania (zwany dalej „ENA”), przekazany właściwym organom hiszpańskim.

W grudniu 2021 r. hiszpański centralny sąd śledczy odmówił wykonania przedmiotowego ENA ze względu na to, że osoba, której dotyczy nakaz, jest obywatelem hiszpańskim, lecz jednocześnie zdecydował o wykonaniu w Hiszpanii kary wymierzonej w Portugalii.

Osoba, której dotyczy nakaz, odwołała się od tego orzeczenia, podnosząc, że ani ENA, ani wyrok portugalski nie mogą zostać wykonane. Zdaniem skazanego, czyn leżący u podstaw wyroków hiszpańskiego i portugalskiego jest taki sam. Powołał się zatem na naruszenie zasady *ne bis in idem*. Zgodnie z tą zasadą, zapisaną w szczególności w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, nikt nie może być ponownie sądzony lub ukarany w postępowaniu karnym za ten sam czyn zabroniony.

W dzisiejszym wyroku Trybunał, do którego hiszpański sąd centralny zwrócił się w trybie prejudycjalnym, przypomniał, że decyzja ramowa dotycząca ENA¹ zawiera podstawę obligatoryjnej odmowy wykonania, która

¹ Decyzja ramowa Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (Dz.U. 2002, L 190, s. 1), zmieniona decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r. (Dz.U. 2009, L 81, s. 24).

odzwierciedla zasadę ne bis in idem. Jej celem jest uniknięcie sytuacji, w której dana osoba będzie ponownie ścigana lub sądzona przez sąd karny za ten sam czyn.

Wspomniana decyzja ramowa stoi na przeszkodzie wykonaniu ENA wydanego przez państwo członkowskie (w tym wypadku Portugalie), w sytuacji gdy w stosunku do osoby, której dotyczy nakaz, zapadło prawomocne orzeczenie w innym państwie członkowskim (w tym wypadku w Hiszpanii) i osoba ta odbywa tam karę pozbawienia wolności za przestępstwo stwierdzone w tym wyroku, pod warunkiem, że osoba ta jest ścigana za te same czyny w wydającym nakaz państwie członkowskim.

Jeśli chodzi o ten ostatni warunek, Trybunał przypomniał, że **zasada ne bis in idem znajduje zastosowanie jedynie w przypadku, gdy rozpatrywane czyny są tożsame**. Musi zatem istnieć całość, na którą składają się konkretne okoliczności wynikające z wydarzeń, które są co do zasady takie same, ponieważ obejmują tego samego sprawcę i są ze sobą nierozdzielnie związane w czasie i przestrzeni. Natomiast w celu ustalenia istnienia „tych samych czynów” nie jest konieczne uwzględnienie kwalifikacji rozpatrywanych przestępstw zgodnie z prawem wykonującego nakaz państwa członkowskiego (w tym przypadku Hiszpanii).

Podczas gdy to do hiszpańskiego sądu centralnego należy ustalenie, czy w niniejszej sprawie czyny są tożsame, Trybunał dostarczył mu w tym celu wskazówek interpretacyjnych.

W tym względzie Trybunał zauważył, że osoba, której dotyczy nakaz, odtworzyła w Portugalii oszukańczą działalność, którą prowadziła w Hiszpanii. Mimo identycznego modus operandi, działania były prowadzone za pośrednictwem odrębnych osób prawnych. W Portugalii oszukańska działalność była kontynuowana po wszczęciu dochodzenia i zaprzestaniu działalności w Hiszpanii. Ponadto sąd centralny wyjaśnił, że wyrok hiszpański odnosi się do oszukańczej działalności prowadzonej w Hiszpanii na szkodę osób zamieszkałych w tym państwie członkowskim, podczas gdy wyrok portugalski odnosi się do działalności w Portugalii na szkodę osób zamieszkałych w tym ostatnim państwie członkowskim.

W tych okolicznościach, zdaniem Trybunału, z zastrzeżeniem weryfikacji przez sąd centralny, **wyda się, że czyny, do których odnoszą się wyroki hiszpański i portugalski, nie są tożsame**.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst i, w stosownym wypadku, streszczenie](#) wyroku są publikowane na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 22964106.

Pozostańmy w kontakcie!

